

## Koniec Historii Konsulatu Generalnego RP w Montrealu

Lipiec 2014 roku – historyczny czas. Zamknięcie Konsulatu Generalnego RP w Montrealu staje się faktem. Wszyscy, którym sprawy naszej „Małej Polski” nie są obojętne przeżywają to wydarzenie – każdy na swój sposób. Jedni nie chcą, nie mogą się pogodzić z tą siłą destrukcji, inni zastanawiają się dokąd należy przenieść się, by kontynuować działalność kulturalno-społeczną, jeszcze inni, bo przecież i tacy są, cieszą się. Jakże odmiennie potoczy się teraz życie kulturalno-społeczne Polaków mieszkających w Montrealu. Jak – jeszcze nie wiemy. Odpowiedź przyniosą nam nadchodzące miesiące.

Moją książkę poświęconą „Historii Konsulatu Drugiej Rzeczypospolitej w Montrealu w latach 1919-1945” zakończyłam zdaniem: „Tak zamyka się ważna i piękna karta w historii dyplomacji polskiej Drugiej Rzeczypospolitej jaką była historia polskiego konsulatu w Montrealu w latach 1919- 45.” Nie wiedziałam, nikt z Polonii nie wiedział, że długa historia konsulatu generalnego w Montrealu dobiegnie końca.

Wystarczająco dużo na ten temat padło słów. Organizacje polonijne, osoby indywidualne, różne instytucje, fundacje i media wystosowały swoje protesty do władz w Polsce. Polonia montrealaska scalała się w walce. Nasze petycje nie cofnęły decyzji MSZ-u zlikwidowania konsulatu generalnego i sprzedania jego budynku. Od sierpnia 2014 roku zacznie się nowy rozdział w życiu polskiej diaspory.

Żegnając się z miejscem, z serdecznym punktem, jakim przez lata był dla nas konsulat, chcę odwołać się do kilku fragmentów z mojej pracy o „Historii Konsulatu Drugiej Rzeczypospolitej w Montrealu”.

< To, co kryło się pod nazwą „ konsulat”, to byli ludzie. Osobowość konsula określała placówkę, a Montreal , trzeba przyznać, miał szczęście do wyjątkowych osób. Już pierwszy konsul generalny, Józef Jan Okołowicz, wcześniej dziennikarz i działacz polonijny, uczynił z konsulatu montrealskiego miejsce odgrywające ważną rolę w życiu kolonii polskiej w Kanadzie. Drugi konsul generalny, dr Michał Straszewski, kierował konsulem przez dziesięć lat, co umocniło obecność polskiej ekipy zarówno w świadomości polskich osadników, jak i społeczeństwa kanadyjskiego. Kolejny konsul, dr Jerzy Albert Adamkiewicz, najpierw kierował placówką w Montrealu, a od 1933 roku tworzył podstawy Konsulatu Generalnego RP w Ottawie. Czwartym konsulem w Montrealu był Władysław Kicki. Kontynuował on dobrą współpracę z Polonią i ze środowiskami kanadyjskimi. Za czasów jego kadencji Polska wzięła po raz pierwszy udział w Canadian National Exhibition w 1938 roku. Od końca 1938 roku w Montrealu urzędował ostatni konsul Drugiej Rzeczypospolitej dr Tadeusz Brzeziński. Czas jego kadencji wypadł w najtrudniejszym dla świata i Polski okresie drugiej wojny światowej. Ale właśnie ten najtrudniejszy czas pokazał, jak zaufanie zbudowane przez kolejne lata pracy polskich konsuli z Polonią i kanadyjską społecznością, zaowocowało gotowością współpracy i ofiarnością w stosunku do ogarniętego wojną narodu polskiego. >

< Placówka w Montrealu kierowana przez konsula generalnego dr Tadeusza Brzezińskiego, Konsulat RP w Winnipeg z konsulem dr Juliuszem Szygowskim, Konsulat Generalny w Ottawie z konsulem generalnym Wiktorem Podoskim – niezależnie od trudności i niepowodzeń polskiej

dplomacji w latach wojny, musiały stanąć na wysokości zadania i funkcjonować sprawnie. Wiara w bliskie zwycięstwo, determinacja i niezwykła pracowitość, pozwoliły polskim dyplomatom zmobilizować Polonię i stworzyć w Kanadzie silne zaplecze materialne i duchowe dla okupowanej Polski. >

< Na XI Zjeździe Polaków w Kanadzie, zorganizowanym w Hamilton we wrześniu 1944 roku, konsul generalny dr Tadeusz Brzeziński pogratulował jedności, której dowody dały organizacje, razem pracując na rzecz społeczeństwa polskiego cierpiącego z powodu wojny. Jako wielki przyjaciel Polonii, Brzeziński, porównał organizacje polonijne do potężnego drzewa, które swe korzenie zapuszcza głęboko w masy społeczeństwa polskiego w Kanadzie >.

Obyśmy znów, Polacy mieszkający w Montrealu, stali się jak potężne drzewo – jednością, całością.

Katarzyna Szrodt